

Makale Adı /Article Name

2000 YILINDAN SONRA EĞİTİM
KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇME VE
ATAMA YÖNETMELİKLERİNİN ANALİZİ¹

PRINCIPAL SELECTION PROCEDURES
IN TURKEY SINCE THE 2000S

Yazar

Fatih Mehmet GÜLMEZ (Katkı Oranı:% 60)

Milli Eğitim Bakanlığı, e-mail: fmgulmez14@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003
2053-2584

Engin ASLANARGUN (Katkı Oranı: % 40)

Prof. Dr. Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Düzce e-mail: enginaslanargun@gmail.com, ORCID ID:
0000000249650229

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 22 Haziran 2021

Kabul Tarihi: 18 Kasım 2021

Yayın Tarihi: 30 Aralık 2021

Kaynak Gösterme

Gülmez, M.F.-Aslanargun, E. (2021). 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına
Yönetici Seçme Ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler*
Enstitüsü Dergisi, 9 (2), s.318-336. DOI: 10.53586/susbid.1013714

Ek Beyan: Yazar etik kurulu onayının gerekmediğini belirtmiştir.

¹ Bu makale: 16-18 Eylül 2019 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresinde'nde sunulan "Türk Milli Eğitim Sisteminde Eğitim Yöneticilerinin Seçimi ve Öğretmen İstihdamı" isimli sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

Öz

Bu çalışmada 2000 yılından sonra eğitim kurumlarına yönetici seçmede kullanılan yönetici atama/görevlendirme yönetmeliklerinde yer alan kriter ve yöntemlerin karşılaştırmalı bir şekilde analizi amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinde doküman analizi türünde bir araştırmadır. 2000 yılından sonra ilki 2003 yılında çıkarılan yönetici atama yönetmelikleri sonraki 17 senede 11'i yeni yönetmelik 14'ü ise bu yönetmeliklerde yapılan değişiklikler olmak üzere toplam 25 kez değişikliğe uğradıktan sonra 2021 yılında son şeklini almıştır. Bu nedenle araştırmamızda analiz edilen dokümanlar, ifade edilen dönemde çıkarılan yönetici atama yönetmelikleridir. İlgili yönetmeliklere Milli Eğitim Bakanlığı mevzuat sistemi ve Resmi Gazete'nin internet sayfası üzerinden ulaşılmıştır. Elde edilen veriler metin içerisinde tablolar ve şekiller yardımıyla görselleştirilmiş ve yorumlanmıştır. Yönetmeliklerde eğitim kurumu yöneticisi seçiminde kullanılan yöntemler analiz edildiğinde; yönetici değerlendirme formu, yazılı sınav ve sözlü mülakatın yöntem olarak kullanıldığı görülmektedir. Yönetmeliklerde yapılan değişikliklerin, atamada kullanılan yöntemlerden birinin öne çıkması veya atama puanı üzerindeki ağırlıklarının değiştirilmesi şeklinde olduğu görülmektedir. Bu yönüyle çıkarılan yönetmelikler, bunca değişikliğe rağmen birbirinin tekrarından ibarettir. Ayrıca bu süre zarfında çıkarılan yönetmeliklerin hiçbirinde eğitim kurumlarına yönetici olarak atanmak için lisansüstü eğitim görmüş olmak da bir ön şart olarak yer almamaktadır. Bu durum, eğitim kurumu yöneticiliğinin uzmanlaşma isteyen bir meslek yerine, belirli kıdem şartını sağlayan öğretmenlere verilen ikinci bir görev olarak görülmeye devam ettiğinin kanıtı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetici Atama Yönetmeliği, Okul Müdürlüğü, Görevlendirme, Milli Eğitim Bakanlığı

Abstract

In this study, it is aimed to analyze the criteria and methods in the administrator appointment/assignment regulations used in selecting administrators for educational institutions after 2000 in a comparative way. The study is a type of document analysis in qualitative research methods. After 2000, the manager appointment regulations, the first of which was issued in 2003, took their final form in 2021 after being amended 25 times in total, 11 of which were new regulations and 14 of which were the changes made in these regulations in the next 17 years. Therefore, the documents analyzed in our research are the executive appointment regulations issued in the stated period. Relevant regulations have been reached through the legislation system of the Ministry of National Education and the website of the Official Gazette. The data obtained were visualized and interpreted with the help of tables and figures in the text. When the methods used in the selection of educational institution managers in the regulations are analyzed; it is seen that the manager evaluation form, written exam and oral interview are used as methods. It is seen that the changes made in the regulations are in the form of making one of the methods used in the appointment stand out or changing the weights on the assignment score. Despite all these changes, the regulations enacted in this respect consist of repetitions of each other. In addition, none of the regulations issued during this period do not include postgraduate education as a prerequisite for being appointed as a manager in educational institutions. This is a proof that educational institution management continues to be seen as a second task given to teachers who meet the requirement of a seniority, rather than a profession that requires specialization.

Keywords: Regulation on Appointment of Administrators, School Principal, Assignment, Ministry of National Education

Giriş

Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesi, okulun iyi örgütlenmesine ve iyi yönetilmesine bağlıdır. Okulların eğitim hizmetini etkili bir şekilde yerine getirmelerinin bu okulda görev yapan yöneticilerin sahip oldukları nitelik ve yeterliklerle ilişkili olduğu görülmektedir (Aslanargun, 2015; Balcı, 2011). Benzer şekilde Anderson (1991) öğrencide sınıf içerisindeki gerçekleşecek eğitsel gelişme açısından okul yöneticisinin sahip olduğu yeteneğin kritik önem taşıdığını vurgulamaktadır (Akt. Korkmaz, 2005)

Okulların, mevzuatın imkân tanıdığı ölçüde hem özgün eğitim hizmeti üretebilmeleri hem de politika yapımcılar tarafından hazırlanan politikaları sağlıklı uygulayabilmeleri beklenmektedir. Bu durumun sağlanabilmesi için okul müdürlerinin taşınması gereken bazı niteliklerden söz etmek mümkündür. Bu nitelikler arasında etkili iletişim becerisine sahip olma, liderlik özelliği taşıma, ana dilini doğru ve güzel konuşma, eğitim teknolojilerine hâkim olma (Açıklan, 1998), paylaşılan bir vizyon geliştirme, etkili bir okul iklim ve kültürü oluşturma (Balyer, 2012), öz değerlendirme ve öz denetim becerilerine sahip olma, esnek yönetim anlayışı benimseme, değişime ilişkin olumlu tutum sahibi olma (Selvi ve diğerleri, 2019) şeklinde niteliklerden söz edilebilir. Belirtilen özelliklere sahip yöneticilerin bulunduğu okullarda daha kısa sürede ve etkili öğrenmenin gerçekleşmesi, kaynakların etkili ve verimli kullanılması, çevre ve veliler ile sağlıklı ilişkiler geliştirilerek onların okula karşı ilgilerinin artması gibi sonuçların ortaya çıkacağı dile getirilmektedir (Babaoğlu ve diğerleri, 2017).

Türk Eğitim Sistemi içerisinde okul müdürlerinin görevleri, ilgili mevzuat maddeleriyle düzenlenmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014) 39. maddesinde okul müdürünün görevleri şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Okulun öğrenci, her türlü eğitim ve öğretim, yönetim, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici ve sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, taşınmaz eğitim, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler ve benzeri görevler ile bakanlık ve il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince verilen görevler ile görev tanımında belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesini sağlar”

İlgili mevzuat maddeleri incelendiğinde, okul müdürünün görev tanımının, doğal olarak da sahip olması gereken niteliklerin çeşitliliği görülmektedir. Değişim ve dönüşümün bu kadar hızlı gerçekleştiği çağımızda eğitim kurumu yöneticilerinin sahip olmaları gereken becerilere de her geçen gün yenileri eklenmektedir. Bu becerilerden belki de en önemlileri çağı takip etme, değişime uyum sağlama ve bu değişimin okul ayağını yönetme becerisidir (Töremen ve Gözler, 2006). Teknolojik ve toplumsal hayatta gerçekleşen değişikliklerle birlikte, eğitim kurumu yöneticilerinin sahip olması beklenen niteliklere de her geçen gün yenileri eklenmektedir. Bunun yanında mevcut haliyle eğitim kurumu yöneticiliğinden beklenen verimliliğin sağlanmasının önünde mevzuat sebepli birçok engel de bulunmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun (1965) 88. maddesinde “Öğretmenlere; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri, ikinci görev olarak yaptırılabilir” ifadesi yer almaktadır. Eğitim kurumu yöneticilerinin tabi olduğu kanunlar açıkça göstermektedir ki Türkiye’de eğitim kurumu yöneticiliği bir meslek olarak değil, belli süre çalışma şartını sağlayan öğretmenlerin ikinci görev olarak yapabilecekleri bir iş olarak görülmektedir (Eğitim- Bir- Sen 2019). Şahin (2009) Türkiye’de okul yöneticiliğinin meslekleşme durumunu ortaya koymaya çalıştığı araştırmasında mevcut durumun araştırmada ele alınan on bir meslek ölçütü açısından meslekleşme gereklerini karşılayacak düzeyde olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bursalıoğlu’na göre (2019) ise eğitim kurumu yöneticiliğinin kurumsallaşarak bir meslek statüsü almasının önündeki en büyük engel öğretmenlik ve yöneticiliğe ait görev ve değerlerin birbirinden ayıramamasıdır.

Tavsiye niteliğinde kararlar alan Milli Eğitim Şuraları incelendiğinde eğitim kurumu yöneticilerinin yetiştirilmesi, seçimi ve atanmalarıyla ilgili birçok önemli tavsiye kararının yer aldığı görülmektedir. Bu kararlardan konuyla ilgili olanlar arasında en önemlileri olarak şunlar ifade edilebilir: 1982 tarihli X. Şurada eğitim kurumu yöneticisinin belirli nitelikleri sağlayan bir uzman olması; 1988'de eğitim idareciliğinin bir branş olarak benimsenmesi, uzun süreli hizmet içi eğitimlerle yetiştirilmesi ve bu durumun kurumsallaştırılması; 1993'te eğitim kurumu yöneticiliğinde uzmanlaşma, hiyerarşik ilerleme ve yükselmenin esas alınarak eğitim kurumu yöneticisi yetkinliğinin artırılacağı, üniversitelerle işbirliği içerisinde mevcut yöneticilerin yetiştirileceği; 1996'da eğitim yönetiminin bir bilim olarak algılanması, yöneticinin eğitim lideri olarak kabul edilerek alanın uzmanlaşma gerektiren bir meslek haline getirilmesi, yöneticilerin lisansüstü eğitimle yetiştirilerek özlük haklarının iyileştirilmesi ve yetki sorumluluk dengesinin sağlanması; 1999'da hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler ile desteklenmeleri, lisansüstü eğitimi bulunan öğretmenlere eğitim kurumu yöneticiliğine atanmasında kolaylık sağlanması, mesleki ve teknik okullara atanabilmek için ise eğitim yönetimi alanında lisans veya yüksek lisans zorunluluğu getirilmesi; 2006'da iş analizine dayalı yöneticilik yeterliklerinin saptanmasının gerekliliği ile yönetim kavramı; 2010'da ise okul yöneticisi atamasında lisansüstü eğitimin esas alınması, mevcut yöneticilerin lisansüstü eğitim almalarının sağlanması, yetkilerinin genişletilerek inisiyatif almalarının sağlanması, performans ölçümlerinin yapılması, yeterliliklerinin geliştirilmesi amacıyla beş yılda bir belirlenen alanlarda hizmetiçi eğitime alınmaları, yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi ve okul yöneticiliğinin genel idari hizmetler sınıfında kadrolandırılması ve 19. ve son şura olan 2014'te eğitim kurumu yöneticiliği yetkinlik belgesi, müdür yardımcılarını kendileri seçme, merkezi yazılı sınav, okul türüne atanma şartlarını sağlama, okul yöneticiliğinin görev olarak görülerek belirli süre ile sınırlandırılması konuları yer almaktadır (Talim Terbiye Kurulu, t.y).

2018 yılında Ziya Selçuk'un bakanlığı döneminde "2023 Eğitim Vizyonu" belgesi yayımlanmış, ilgili belgede yönetici atama ve yetiştirilmesinde değişikliklere gidileceği belirtilerek; okul yöneticilerinin genel ve alana yönelik becerilerini iyileştirmek için lisansüstü düzeyde mesleki gelişim programları tasarlanacağı, okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerini sürekli desteklemek üzere üniversitelerle ve STK'larla yüz yüze, örgün ve/veya uzaktan eğitim iş birliklerinin hayata geçirileceği, okul yöneticileri için "Yatay ve Dikey Kariyer Uzmanlık Alanları" yapılandırılacağı, okul yöneticiliğinin yüksek lisans düzeyinde mesleki uzmanlık becerisine dayalı profesyonel bir kariyer alanı olarak yapılandırılacağı, özlük haklarının iyileştirileceği ve okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek diğer nesnel ölçütlerin kullanılacağı ifade edilmiştir. (MEB 2023 Vizyon Belgesi, 2018).

Türkiye'de eğitim kurumları yöneticilerinin seçimi ve atanması ile ilgili yasal düzenlemelerin tarihine bakıldığında 1990 yılından önce bu alanda herhangi bir özel düzenleme yapılmadığı ve genel kamu yönetimi düzenlemeleri ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan genel hükümler doğrultusunda atama yapıldığı görülmektedir. 1990 yılında eğitim kurumlarına yönetici atanmasına yönelik ilk yönetmelik yayımlanmıştır. 1990 ve sonraki yıllarda yayımlanan 1993 ve 1995 yönetmeliklerinde okullar belli özelliklere göre A, B ve C tipi şeklinde sınıflandırılmıştır. En alt kademe olan müdür yardımcılığı ilk basamak olmak şartıyla belirli süre bu kademe yöneticilik yapanların üst kademe yöneticilikleri olan okul müdürlüklerine atanabileceği belirtilmiştir.

1990, 1993 ve 1993 yıllarında çıkarılan yönetmeliklere göre, yönetici olabilmek için daha uzun süre öğretmenlik ve alt kademe yöneticiliği yapmış olma ön şart olarak belirtilmiştir. Belirtilen ön şartlara bağlı olarak Milli Eğitim Akademisi mezunu olmak, yönetim alanında lisansüstü eğitim yapmak, aylıkla ödüllendirme, takdirname, teşekkür belgesi ve yabancı dil belgesi gibi hususlar tercih sebebi olarak ifade edilmiştir. Ayrıca değerlendirme formuna göre en yüksek puanı alan üç adayın, atamaya yetkili amire sunulması, bu adaylardan birisinin yetkili amir tarafından yönetici olarak atanması

öngörülmektedir. Her üç yönetmelikte de öğretmenler kurulunca seçilecek bir öğretmen ile okul aile birliği üyeleri arasından seçilen bir temsilci, oluşturulan değerlendirme komisyonunda üye olarak yer almaktadır.

1998 yılında hazırlanan yönetmelik ile okul ve kurum müdürlüğü için sınav sistemi getirilmiştir. Sınav sistemi, yönetici olacakları belirlemek için yapılacak seçme sınavı ile görevin gerektirdiği hizmet içi eğitim sonunda yapılacak değerlendirme sınavı olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Seçme sınavına girebilmek için beş yıl öğretmenlik yapmış olmaları ve sınavda başarılı olanların 120 saatten az olmamak üzere hizmet içi eğitime katılarak, bu eğitimde başarılı olmaları gerekmektedir. Ancak, yönetmelikte eğitim yönetimi alanında lisans ya da lisansüstü öğrenimi veya TODAİE Kamu Yönetimi Lisansüstü Uzmanlık Programını bitirenlerin seçme sınavından başarılı olmak şartı aranmaksızın, tercih ettikleri kurum türüne ilişkin hizmet içi eğitim programına alınacakları ifade edilmektedir. Bu yönetmelikte adayların seçme sınavı, hizmet içi eğitim, değerlendirme sınavı ve değerlendirme formu şeklinde belirtilen aşamalardan sonra yönetici olarak atanmaları öngörülmüştür (Aslanargun, 2011).

Çalışmanın Amacı Ve Önemi

Bu çalışmada 2000 yılından sonra okul yöneticiliğine atanma ölçütlerini belirleyen, eğitim kurumlarına yönetici seçme, atama ve görevlendirme yönetmelikleri incelenmiş, okul yöneticisi olmak için aranan özellikler ve eğitim kurumu yöneticisi seçmede kullanılan yöntemler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylelikle yönetici seçmede 2000'li yıllarda benimsenen anlayış, kullanılan yöntemler ve yaşanan değişimin bütüncül bir şekilde ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın bu sayede eğitim kurumlarına yönetici seçme konusunda politika yapıcılara, geçmişteki hataların tekrarlanmaması ve yine önceki dönemlerdeki daha başarılı görülen uygulamaların hatırlatılması açısından katkı sunması beklenmektedir. Ayrıca araştırmanın, 2000'li yıllarda gerçekleşen yönetici seçme ve atama yönetmeliklerindeki değişikliklerin tümünü tek bir çalışmada toplaması ve bu süre zarfında eğitim kurumlarına yönetici seçmede kullanılan yöntemlerin tarihsel süreçte geçirdiği değişiklikleri karşılaştırmalı olarak gözler önüne sermesi bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve doküman analizi benimsenmiştir. Nitel araştırmalar; görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı olay ve algıların doğal ortamında, gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasını amaçlayan bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel doküman analizi yeni kavramları ortaya çıkarabilmek, derinlemesine bilgiye ulaşabilmek ve zaman içerisinde oluşan anlam farklılıklarını tespit edebilmek amacıyla başvurulan bir tekniktir. Doküman analizi tek başına bir yöntem olarak da kullanılabilen, bu yönüyle Yorumlamacı paradigma içerisinde hermeneutik bir tarih araştırması olarak zaman içerisinde yaşanan değişimlerin resmedilmesi açısından zengin, yararlı ve güvenilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Altheide, 2000; Bowen, 2009; O'Leary, 2014; Ramalho ve diğerleri, 2015).

Türkiye'de 2000 yılından sonra eğitim kurumlarına yönetici seçme, atama ve görevlendirme işlemlerine dayanak oluşturan yönetmeliklere, MEB internet sitesi içerisinde yer alan mevzuat arama motoru yardımıyla, çeşitli tarihlerde yayımlanan Resmi Gazetelerden ulaşılmıştır. Çalışma 26.02.1999 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliğinin 01.07.2003 tarihinde yürürlükten kaldırılmasıyla, 05.02.2021 tarihli Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliğinin yayımlandığı tarihlerin arasındaki sürede çıkarılan 11 yeni yönetmelik ve bu yönetmeliklerde gerçekleştirilen 14 değişikliği kapsamaktadır. İlgili dokümanlardan, eğitim kurumlarına yönetici seçme, atama ve görevlendirme işlemlerini düzenleyen hükümler tespit edilmiştir. Ardından yönetmeliğin amacı, yönetici olmak için belirlenen ön şart ve uygulanan yöntemler; analiz edilmiş, özetlenip, tablo ve şekiller aracılığıyla metin içinde belirtilmiştir. Bu

doğrultuda atama yönetmeliklerinde zaman içerisinde yaşanan değişimlerin irdelenmesi, karşılaştırılması, görsel hale getirilmesi ve sonucunda değişimlerin hangi amaca yönelik olarak yapıldığı, anlamı ve sonuçları, konuya ilişkin diğer çalışmalara ve dönemsel değerlendirmelere de yer verilerek, yorumlanarak tartışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde 2000'li yıllarda; *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumları yöneticiliklerini ikinci görev olarak yürüteceklerin atanmalarına ya da görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen belgeler* (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği, 2018) olan yönetici seçme, atama ve görevlendirme yönetmeliklerinde meydana gelen değişiklikler incelenmiştir. Farklı tarihlerde çıkarılmış yönetmeliklerdeki, müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı seçmeye ilişkin atama ve görevlendirme yönetmeliklerindeki usuller ifade edilip, farklılıklar tablo ve şekiller kullanılarak gösterilmiştir. 2000 yılından sonra yürürlüğe konulan Yönetici Atama Yönetmelikleri ile bu yönetmeliklerde yapılan değişiklikler, bu değişikliklerin tarihleri ve değişiklik tarihindeki Millî Eğitim Bakanı aşağıda Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Yönetici atama yönetmelikleri ve yönetmeliklerde yapılan değişiklikler

No	Yılı	Yapılan Değişiklik	Dönemin Millî Eğitim Bakanı
1	2003	26.02.1999 Tarihli Yönetmeliğin 01.07.2003'te Yürürlükten Kaldırılması	
2	2004	11.01.2004 Tarihli Yönetmelik	
3	2004	11.01.2004 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 02.12.2004 Tarihli Değişiklik	
4	2006	11.01.2004 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 04.03.2006 Tarihli Değişiklik	
5	2007	13.04.2007 Tarihli Yönetmelik	Hüseyin ÇELİK
6	2008	24.04.2008 Tarihli Yönetmelik	
7	2008	24.04.2008 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 08.08.2008 Tarihli Değişiklik	
8	2008	24.04.2008 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 15.10.2008 Tarihli Değişiklik	
9	2009	13.08.2009 Tarihli Yönetmelik	
10	2009	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 29.08.2009 Tarihli Değişiklik	
11	2009	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 10.09.2009 Tarihli Değişiklik	Nimet ÇUBUKÇU
12	2009	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 15.05.2010 Tarihli Değişiklik	
13	2009	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 09.10.2010 Tarihli Değişiklik	
14	2011	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 09.08.2011 Tarihli Değişiklik	Ömer DİNÇER
15	2012	13.08.2009 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 21.07.2012 Tarihli Değişiklik	
16	2013	28.02.2013 Tarihli Yönetmelik	
17	2013	04.08.2013 Tarihli Yönetmelik	
18	2014	10.06.2014 Tarihli Yönetmelik	Nabi AVCI
19	2015	06.10.2015 Tarihli Yönetmelik	
20	2016	06.10.2015 Tarihli Yönetmelikte Yapılan 27.01.2016 Tarihli Değişiklik	
21	2017	22.04.2017 Tarihli Yönetmelik	İsmet YILMAZ
22	2018	21.06.2018 Tarihli Yönetmelik	
23	2019	21.06.2018 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 12.01.2019 Tarihli Değişiklik	
24	2019	21.06.2018 Tarihli Yönetmelikte Yapılan, 09.02.2019 Tarihli Değişiklik	Ziya SELÇUK
25	2021	05.02.2021 Tarihli Yönetmelik	

Tablo 1 incelendiğinde, ilki 2003 yılında, en sonuncusu 2021 yılında olmak üzere 11'i yeni yönetici atama yönetmeliği (tabloda koyu renkli satırlarda verilmiştir), 14'ü de bu yönetmeliklerde değişiklik olmak üzere toplam 25 adet yönetici atama yönetmeliği ve yönetmelik değişikliği yapılmıştır. Hüseyin Çelik'in bakanlığı döneminde yaklaşık altı yılda üç yönetmelik ve bu yönetmeliklerde beş değişiklik, Nimet Çubukçu'nun bakanlığı döneminde yaklaşık iki yıl içerisinde bir yönetmelik ve bu yönetmelik üzerinde dört değişiklik, Ömer Dinçer döneminde, bir buçuk yılda iki yönetmelik değişikliği, Nabi Avcı döneminde üç yıl içerisinde dört yönetmelik ve bu yönetmelikte bir değişiklik, İsmet Yılmaz'ın bakanlığında yaklaşık iki yıllık sürede iki adet yeni yönetici atama yönetmeliği ile Ziya Selçuk'un bakanlığı döneminde üç yılda bir yönetmelik ile daha önceki dönemde çıkarılan yönetmelikte iki değişiklik gerçekleştirilmiştir. 2000'li yıllarda gerçekleştirilen ilk değişiklik 26.02.1999 tarihli yönetmeliğin 01.07.2003'te yürürlükten kaldırılmasıdır. Bu tarihten sonra gerçekleştirilen yönetici atama yönetmelikleri şöyledir:

4.1. 11/01/2004 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği

11/01/2004 tarihli yönetmelik ile okul yöneticisi atamalarında hizmet içi eğitim zorunluluğu yürürlükten kaldırılmıştır. Okul ve kurum yöneticilikleri dört yönetim kademesine ayrılmış, birinci basamak olan müdür yardımcılığı için seçme sınavı şartı getirilmiştir. Müdür başyardımcılığı, C, B ve A tipi kurum müdürlükler için belirli yıl müdür yardımcılığı yapmış olmak ve yapılacak mülakat sınavında başarılı olma şartı getirilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 2004). Müdür yardımcılığı seçme sınavı konu dağılımı; %15 kamu yönetimi temel bilgileri, %35 mevzuat, %20 Türkçe dil bilgisi, %15 Atatürk İlkeleri ve Türk İnkılap Tarihi ve Ulusal Güvenlik, %15' i ise genel kültür konularını içermektedir. Yapılan sınavların içerdiği konu dağılımlarına bakıldığında eğitim kurumu yöneticisi olacakların eğitim yönetim bilimi yetkinliklerine bakılmadığı görülmektedir (Aslanargun, 2011). Ayrıca bu yönetmelikle daha önceki yönetmeliklerde eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim yapanlara sağlanan bazı istisna ve öncelikler kaldırılmış, lisansüstü eğitim bir tercih nedeni olarak tanımlanmıştır (Taş ve Önder, 2010). Yönetmelikte eğitim yönetimi ve yönetim bilimleri alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olanlara 6 ile 10 arasında değişen puan verilmiştir.

11.01.2004 tarihli yönetmelik ve bu yönetmelikte sonraki tarihlerde yapılan değişiklikler sonrası kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. 11.1.2004 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliği ile 02.12.2014 ve 04.03.2006 Tarihli Değişiklikler

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Asgari Süreler			
			Birinci Kademe Müdür Yardımcılığı	İkinci Kademe, C tipi Md. / Md. Başyrd.	Üçüncü Kademe B Tipi Md.	Dördüncü Kademe A Tipi Md.
	Müdür	Md. Yrd.				
11.01.2004 (13.04.2007'ye kadar 39 ay)	Mülakat	Yazılı sınav	1 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	5 Yıllık Md. Yrd. Olmak
2.12.2004						
4.03.2006	Yazılı Sınav			Düzyer Belirleme Sınavı + Belirli Yıl Md. Yrd. Yapmış Olmak		

2004 yönetmeliğinde 2006 yılında değişikliğe gidilerek, kurum müdürlüğü için de yazılı olarak “Düzyer Belirleme Sınavı” getirilmiş, sınavdan başarılı olan adaylar sözlü sınavla girme hakkı kazanmışlardır. Eğitim kurumlarında müdürlük için atama puanı sözlü sınav puanının %30, “Yönetici Değerlendirme Formu” puanının %20 ve yazılı sınav puanının %50 oranında etkileri ile oluşturulmuştur. Atama yapılamayan kurumlar için iki kez duyuru yapılmasının ardından aday bulunamaması halinde eğitim kurumu yöneticisi atanmasında, sınavla bakılmaksızın atama yapılabileceği belirtilmiştir.

4.2. 13/4/2007 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği

13.4.2007 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliğinde kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. 13.4.2007 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliği

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler			
			Birinci Kademe Müdür Yardımcılığı	İkinci Kademe, C tipi Md. / Md. Başyrd.	Üçüncü Kademe B Tipi Md.	Dördüncü Kademe A Tipi Md.
	Müdür	Md. Yrd.				
13.04.2007 (24.04.2008’e kadar 12 ay)	İl- İlçe MEM Uygun Görüşü		1 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	5 Yıllık Md. Yrd. Olmak

13/04/2007 tarihli yönetmelikte “*atamalarda, kamu yararı ve hizmet gerekleri birlikte değerlendirilir*” ibaresi getirilmiş, sınavla yönetici seçimi uygulamasından vazgeçilerek, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında görev yapanlar arasından, ilçe ve il milli eğitim müdürlüklerinin görüşleri doğrultusunda, atamaya yetkili amirlerce atama yapılması usulü getirilmiştir. Önceki yönetmelikte yer alan, müdür yardımcısı olarak atanabilmek için iki yıllık öğretmenlik şartı yerine adaylığın kaldırılmış olması şartı, okul müdürü olarak atanabilmek için kurum tipine göre değişen bir, iki veya üç yıl müdür yardımcılığı şartı getirilmiştir. Kurum için ön görülen hizmet süresini sağlayan adaylar arasından, ilçe milli eğitim müdürünün teklifi ve il müdürünün uygun görüşü üzerine atamaya yetkili amir tarafından atama gerçekleştirilmesi öngörülmüştür (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği, 2007).

4.3. 24/04/2008 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği

24/04/2008 tarihli yönetmelik ile geçmişte uygulanan seçme sınavı ya da üst yöneticilerin görüşleri doğrultusunda okul yöneticisi olma usulleri terk edilerek, “yönetici değerlendirme formuna” göre elde edilen puan ile atama usulüne geçilmiştir. “Yönetici değerlendirme formu” puanı öğretmenlik ve müdür yardımcılığı süreleri ile ödül ve hizmet içi eğitim gibi faktörlere göre elde edilen puanlarla oluşturulmuştur. Değerlendirme formunda yer alan bazı başlıkların puan değerleri, ilerleyen dönemlerde iki farklı tarihte değiştirilmiştir. Kısa bir süre sonra bu yönetmelik de idare mahkemesi tarafından iptal edilmiştir (Aslanargun, 2011; Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği, 2008).

24.04.2008 tarihli ve 13.08.2009 tarihli yönetici atama yönetmelikleri ile bu yönetmeliklerde yapılan değişiklikler sonrası kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 4’te aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. 24.04.2008 Tarihli ve 13.08.2009 Tarihli Yönetici Atama Yönetmelikleri ile Bu Yönetmeliklerde Yapılan Değişiklikler

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler			
			Birinci Kademe Müdür Yardımcılığı	İkinci Kademe, C tipi Md. / Md. Başyrd.	Üçüncü Kademe B Tipi Md.	Dördüncü Kademe A Tipi Md.
	Müdür	Md. Yrd.				
24.04.2008 (13.08.2009'a kadar 16 ay)	Değerlendirme Formu		1 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	3 Yıllık Md. Yrd. Olmak
8.08.2008						
15.10.2008						
13.08.2009 (28.02.2013'e kadar 42 ay)	Yazılı Sınavı + Değerlendirme Formu		3 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	3 Yıllık Md. Yrd. Olmak
29.08.2009						
10.09.2009						
15.05.2010						
9.10.2010						
9.08.2011						
21.07.2012						

4. 4. 13/09/2009 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik

13/08/2009 tarihli yönetmelik ile okul yöneticisi olmak için çalışma şartı bir yıldan üç yıla çıkarılmıştır. Bu yönetmelikte müdür ve müdür yardımcılığı için seçme sınavı tekrardan getirilmiş, okul öncesi eğitim kurumlarına atanacak adaylarda okul öncesi, çocuk gelişimi öğretmenliği olma şartı da eklenmiştir. Yönetmelikte, çıkarılmasından kısa bir süre sonra ilk olarak 29 Ağustos 2009 tarihinde, ardından 10 Eylül 2009 ve 15 Mayıs 2010 tarihlerinde değişikliklere gidilmiştir. Değişikliklerin ilkinde "Yöneticilik İstek Formundan" müdür yetkili öğretmenlik süresi ve öğretmenlik hizmet süresi çıkarılmıştır. İkinci değişiklikte tercih edilebilecek kurum sayısı 5'ten 10'a yükseltilmiş, son değişiklikte ise yönetmeliğin dört maddesinde daha değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğe göre adayların başarılı sayılabilmeleri için seçme sınavından 100 üzerinden 60 puan alma şartı getirilmiş, kısa süre sonra başarılı sayılma puanı 70' e yükseltilmiştir. Sınav puanı ile değerlendirme formundan elde edilen puanın toplanması ile, adayların atamada kullanılacakları puanlar elde edilmiştir. Yönetmeliğe göre yer değiştirme işlemleri ise yönetici değerlendirme formu üzerinden gerçekleştirilmiştir. 13/08/2009 tarihli yönetmelikte, 09/10/2010 tarihinde tekrardan değişikliğe gidilmiştir. Değişiklik, yatılı kız öğrencisi bulunan kurumların müdür yardımcılığı norm kadrolarından en az birinin kadın adaylara ayrılarak atama yapılmasını, eğer başvuran kadın aday yoksa bu kadroya atama yapılamayacağını ihtiva etmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 2010).

Aynı yönetmelikte son olarak, 09/08/2011 tarihinde geniş kapsamlı bir değişiklik daha yapılmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurumu, halk eğitim merkezi, öğretmen evi, akşam sanat okulu vb. kurumlardaki kadrolara atanma başvurusunda bulunanlardan, yönetmelikte yer alan Ek-4 Yöneticilik Ek Puan Formunda belirtilen alan öğretmenlerine ek puan verileceği hükmüne yer verilmiştir. Bu yönetmeliğe göre müdür yardımcılıklarına atanabilmek için en az bir yıl, Yatılı İlköğretim Bölge Okulları hariç diğer eğitim kurumlarından; (C) tipi kurumlar için en az bir yıl, (B) tipi kurumlar için en az 2 iki yıl, (A) tipi kurumlar için en az üç yıl asaleten yöneticilik yapmış olma şartı getirilmiştir.

YİBO'lar içinse C, B, A tipi kurumlar için birer yıl artırımlı süre yöneticilik yapmış olmak gerekmektedir. Değişiklikle "İl Değerlendirme Komisyonuna", eğitim hizmet kolundaki o ilde yetkili sendikanın temsilcisi de eklenmiştir. 09/08/2011 tarihli değişikliğe göre kurum müdürlerinden aralıksız asaleten beş yıl müdürlük süresini dolduranların, tercihleri göz önünde bulundurularak "Yönetici Değerlendirme Formu" üzerinden elde edilecek puan üstünlüğüne göre il içinde yer değiştirmeleri yapılacaktır. Müdür yardımcılarının rotasyon süresi yönetmelikte sekiz yıl olarak öngörülmüştür (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 2011). 2004 yılı sonrasında çıkarılan yönetmeliklerin mahkemelerce iptal edilmesi sonucu eğitim kurumlarına uzun bir süre yönetici ataması yapılamamış, atamalar ancak 2009 yılında yapılan sınav sonuçlarına göre 2010 yılında gerçekleştirilebilmiştir (Aslanargun, 2011)

4.5. 28/02/2013 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği

28/02/2013 tarihli yönetmelik ile eğitim kurumlarına müdür olarak atanabilmek için beş yıl, müdür yardımcısı olarak atanabilmek için üç yıl öğretmen kadrosunda çalışmış olmak şartı getirilmiştir. Bu yönetmelikte geçmişte yönetici seçiminde ayrı ayrı kullanılan yazılı sınav, sözlü sınav ve "Yönetici Değerlendirme Formu" aşamalarına birlikte yer verilmiş ve bu haliyle 2004 yönetmeliğinin 2006 yılı değişiklikleri sonraki haline benzemiştir. Yazılı sınavda başarılı sayılabilmek için 70 puan almak gerekmektedir. Yönetmeliğe göre ilana çıkılan her boş kadro için, bu kurumlara başvuran altı aday yazılı sınav üstünlüğüne göre sözlü sınava çağırılır. Atamada kullanılacak puana yazılı sınav %50, sözlü sınav %30 ve "Yönetici Değerlendirme Formu" %20 oranında etki etmektedir. Her kurum için, puan üstünlüğüne göre üç aday valiliğe sunulmak üzere belirlenmektedir. Bu adaylardan uygun görülen aday vali tarafından kurum yöneticiliğine atanır. Bu yönetmeliğe göre sekiz yıllık yer değiştirme süresini tamamlayanlar hizmet puanlarının %70'i, yönetici değerlendirme formuna göre hesaplanan puanların %30'u ile oluşturulan puanlar dikkate alınarak puan üstünlüğüne göre boş kurumlara atanır (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, 2013).

04.08.2013 tarihli ve 04.08.2013 tarihli yönetici atama yönetmeliklerinde kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. 04.08.2013 Tarihli ve 04.08.2013 Tarihli Yönetici Atama Yönetmelikleri

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler	
			Müdür Yardımcılığı	Okul Müdürlüğü
	Müdür	Md. Yrd.		
28.02.2013 (04.08.2013'e kadar 6 ay)	Yazılı Sınav (%50) + Sözlü Sınav (%30) + Değerlendirme Formu (%20)		3 Yıllık Öğrt. Olmak	5 Yıllık Öğretmen Olmak (Her kurum için puan üstünlüğüne göre 3 aday valiliğe sunulur, uygun görülen vali tarafından atanır)
4.08.2013 (10.06.2014'e kadar 10 ay)	Md. İçin Yazılı + Sözlü Sınav + Değ. Formu	Md. Yrd. İçin Yazılı Sınav + Değ. Formu	2 Yıllık Asıl Öğretmen Olmak	1 Yıllık Md., Md. Başyard. Ya da Md. Yetkili Öğretmenlik Yapmış Olmak

4.6. 04/08/2013 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği

Son yönetmeliğin üzerinden henüz 6 aylık bir süre geçmişken 04/08/2013 tarihinde yeni bir yönetmelik yayımlanmıştır. Bu yönetmelikte; müdürlük için yazılı ve sözlü sınav ile değerlendirme formu, müdür yardımcılığı içinse sadece yazılı sınav ve değerlendirme formu bulunmaktadır. Müdürlük sınavına girebilmek için bir yıllık müdür yardımcısı, müdür baş yardımcısı veya müdür yetkili öğretmenlik yapmış olmak; müdür yardımcılığı sınavına girebilmek için en az iki yıllık asil öğretmen olma şartı getirilmiştir. Yazılı sınavda başarılı sayılabilmek için 70 ve üzeri puan almak gerekmektedir. Müdürlük kadroları için yazılı sınavdan başarılı olanlardan; her kurum için üç kişi puan üstünlüğüne göre sözlü sınava çağırılır. Atama puanının; yazılı sınavın %70'i, sözlü sınavın %30'u ve yönetici değerlendirme formundan oluşturulan puanın tamamı göz önünde bulundurularak oluşturulacağı ve puan üstünlüğüne göre atama yapılacağı belirtilmiştir. Yönetmeliğe göre müdür yardımcılığı için yazılı sınav puanı ve yönetici değerlendirme formundan oluşturulan puanı esas alınarak atama puanı oluşturulur. İsteğe bağlı yer değiştirmelerin ise yönetici değerlendirme formundan oluşturulan puanına göre yapılması öngörülmüştür (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, 2013). Bu yönetmelik hiç uygulanmadan 10.06.2014 tarihinde yeni bir yönetmelik yayımlanmıştır.

4.7. 10/06/2014 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmelik

14/03/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6528 sayılı Kanun ve 652 sayılı KHK' ye eklenen geçici 10. Maddesi uyarınca; kurum yöneticilerinden, görev süresi dört yıl ve üzeri olanların, 2013-2014 ders yılının bitimi itibarıyla, görev süreleri dört yıldan daha az olanların dört yıllık sürenin tamamlanmasını takip eden ilk ders yılının bitimi itibarıyla, başka bir işleme gerek kalmaksızın yöneticilik görevleri sona ermiştir. Bu yönetmelik maddelerine açılan yürütmeyi durdurma davaları sebebiyle yönetici görevlendirme süreci yönetilemez hale gelmiştir (Eğitim-Bir-Sen, 2016). 2014 yılında mevzuat değişikliğiyle yönetmelik isimlerinde “yönetici atama” ifadesi yerine “yönetici görevlendirme” ifadesi kullanılmaya başlanarak görevlendirme usulüne geçilmiştir.

10/06/2014 tarihli yönetmeliğe göre; müdürlükte görev süresini dolduran adayların “Görev Süreleri Uzatılacak Eğitim Kurumu Müdürleri Değerlendirme Formu” üzerinden değerlendirilmeleri öngörülmüştür. Görev yaptıkları okullarında dört yıllık görev süresi dolan adayların kendi kurumunda görev süresinin uzatılmasını istemeleri halinde yönetici değerlendirme formu üzerinden yapılacak değerlendirmede 75 puan ve üzeri almaları gerekmektedir. İlk defa müdür olarak görevlendirilmek üzere başvuran adaylar yönetici değerlendirme formu üzerinden değerlendirilip, puan üstünlüğüne göre boş kurum sayısının üç katı kadar aday sözlü sınava çağırılmaktadır. Sözlü sınavdan başarılı sayılmak için 70 ve üzeri puan almak gerekmektedir. Sözlü sınav puanının %50'si ve Ek-2 formu üzerinden oluşturulan puanın da %50'si alınarak atama puanı belirlenmiştir. Bu yönetmelikte yer alan en dikkat çekici yenilik ise kurum müdürlerine kendi müdür yardımcılarını seçme imkanının getirilmesi olmuştur. Buna göre müdür yardımcılığı ve müdür başyardımcılığı kadroları için gereken şartları sağlamaları kaydıyla il içi bir eğitim kurumunda görev yapanlardan, eğitim kurumu müdürünün inhası, il milli eğitim müdürünün teklifi ve vali onayı ile müdür yardımcısı veya müdür başyardımcısı olarak görevlendirilebilecekleri belirtilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirmelerine İlişkin Yönetmelik, 2014).

10.06.2014 ve 06.10.2015 tarihli yönetici atama yönetmelikleri ile 27.01.2016 tarihli yönetmelik değişikliklerinde kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. 10.06.2014 ve 06.10.2015 Tarihli Yönetici Atama Yönetmelikleri ile 27.01.2016 Tarihli Yönetmelikte Yapılan Değişiklik

Yönetici Atama	Yönetici Atama Usulü	Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler
----------------	----------------------	--

Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)			Müdür Yardımcılığı	Okul Müdürlüğü
	Müdür	Md. Yrd.		
10.06.2014 (06.10.2015'e kadar 16 ay)	Sözlü Sınav + Değerlendirme Formu	Kurum Md.nün İnhası ile	Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt. Yapmış Olmak;4 Yıllık Asıl Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; 2 Yıl Md. Başyard.; 3 Yıl Kurucu Md.; 3 Yıl Md. Yrd.; 3 Yıl Md. Yet. Öğrt.; 8 Yıllık Asıl Öğrt.
6.10.2015 (22.04.2017'ye kadar 18 ay)		Yazılı Sınav		
27.01.2016		Yazılı Sınav (görev süresi dolan Md. Yrd. Ve Md. Başyard. Kurum Md. İnhası ile yeniden atanır)		

4.8. 06/10/2015 Tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik

06/10/2015 tarihli yönetmelikte; önceki yönetmelikten farklı olarak müdür başyardımcılığı için seçilen okul türüne uygun alan mezunu olmak şartı getirilmiş, uygun alan mezunu başvuran olmaması durumunda diğer alan öğretmenlerinin de atanabileceği belirtilmiştir. Yönetmeliğe göre müdür yardımcılığı görevlendirmeleri yazılı, müdür görevlendirilmeleri değerlendirme formu ve sözlü sınav sonuçlarına göre yapılacaktır. Başvuruda bulunulan okul türüne uygun alan mezunu adaylara beş puan ilave edilecektir. Müdür yardımcılığı ve müdür başyardımcılığı kadroları için yazılı sınavdan 70 ve üzeri puan alanlar başarılı sayılacak, puan üstünlüğüne göre görevlendirmeler yapılacaktır. Yönetmeliğe göre eğitim kurumu yöneticileri aynı kurumda aynı unvanla 8 yıldan fazla görev yapamayacaktır (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik, 2015).

06/10/2015 tarihli yönetmelikte; 27/01/2016 tarihinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Buna göre kurum müdürü görevlendirmelerinde yeterli sayıda aday bulunamaması durumunda, aranan hizmet sürelerinin ihtiyaç karşılanana kadar birer yıl düşürüleceği, dört yılını dolduran müdür başyardımcısı ve müdür yardımcılarının görev sürelerinin, kurum müdürünün inhası sonrası dört yıl daha uzatılabileceği yönetmeliğe eklenmiştir. Yönetmeliğin önceki halinde kurucu müdür ve dört yıllık süresi dolan fakat aynı kuruma görevlendirilme isteğinde bulunan müdürlere verilmesi öngörülen beş puan, sekiz puana çıkarılmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik, 2016).

4.9. 22/04/2017 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği

22/04/2017 tarihli yönetmelikte kullanılan yönetici atama usulü ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. 22.04.2017 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliği

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi	Yönetici Atama Usulü	Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler	
		Müdür Yardımcılığı	Okul Müdürlüğü

Mehmet Fatih Gülmez-Engin Aslanargun/ 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme
Ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi

(Yürürlük Süresi)	Müdür	Md. Yrd.		
22.04.2017 (21.06.2018'e kadar 14 ay)	Sözlü Sınav + Değerlendirme Formu		Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak;4 Yıllık Öğretmen Olmak (aday bulunmazsa 2 yıl)	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard, Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet. Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak

22/04/2017 tarihli yönetmelikte; daha önceki yönetmelikte müdür yardımcılığı yazılı sınavı kaldırılmış, yerine müdür seçimiyle aynı şekilde sözlü sınav ve değerlendirme formu üzerinden atama puanı oluşturulması yöntemine gidilmiştir. Müdür olarak görevlendirilebilmek için gerekli olan şartlarda da değişiklik yapılmıştır. Daha önceki yönetmelikte de yer alan müdür yardımcılığı için dört yıllık öğretmen olma şartı bu yönetmeliğe de eklenmiş, ancak başvuru olmaması durumunda sürenin dört yıl yerine iki yıl olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Adayların başarılı sayılmaları için puanların 60 ve üzeri olması gerekmektedir. Kurum müdürü görevlendirmelerinde; başvuruda bulunan kadro ile müdür adaylarının branşlarının uygun olması durumunda (spor lisesine beden eğitimi, güzel sanatlar lisesine resim veya müzik öğretmeni gibi) adaya beş puan ilave edileceği; kurucu müdür ve dört yıllık süresi dolan fakat aynı kuruma görevlendirilme isteğinde bulunan müdürlere de ilaveten dört puan verileceği belirtilmiştir. Müdür başyardımcıları ve müdür yardımcılarının dört yıllık görev sürelerini tamamlayıp halen görev yaptıkları okulda aynı kadroya görevlendirilmelerinde ilave dört puan verileceği ifade edilmektedir (Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği, 2017).

4.10. 21/06/2018 Tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği

21/06/2018 tarihli yönetmelikte; önceki yönetmelikten farklı olarak müdür yardımcısı olmak için öğretmenlikte geçen süre dört yıldan iki yıla indirilmiştir. Yönetmelikte dikkat çeken değişikliklerden biri de müdür başyardımcılığının kaldırılmış olmasıdır. Daha önce müdür başyardımcısı olarak görevlendirilenler görev sürelerinin sonlanmasıyla müdür yardımcısı olarak görevlendirme talebinde bulunabileceklerdir. Yöneticiliğe ilk defa görevlendirilecekler için yeniden yazılı sınav uygulaması getirilmiştir. Buna göre ÖSYM tarafından yapılacak merkezi sınavdan 60 ve üstü puan alanlardan, puan önceliğine göre boş kadro sayısının üç katı kadar aday sözlü sınava çağırılacak ve sözlü sınavdan da 60 ve üzeri alan adaylar başarılı sayılacaklardır. Yönetmeliğin ilk haline göre görevlendirmeye esas puanlar ise yazılı sınavın %60 sözlü sınavın %40 oranında dikkate alınmasıyla belirlenecektir.

21.06.2018 tarihli yönetici atama yönetmeliği ve bu yönetmelikte 12.01.2019 tarihli değişiklik sonrası kullanılan yönetici atama usulleri ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. 21.06.2018 Tarihli Yönetici Atama Yönetmeliği ve 12.01.2019 Tarihli Değişiklik

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler	
			Müdür Yardımcılığı	Okul Müdürlüğü
	Müdür	Md. Yrd.		
21.06.2018 (12.01.2019'a kadar 7 Ay)	Yazılı Sınav (%60) +Sözlü Sınav (%40) (Yazılı sınavda başarılı olanlardan boş kadro sayısının 3		Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak;2 Yıllık Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard, Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet.

Mehmet Fatih Gülmez-Engin Aslanargun/ 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi

	kayı aday sözlü sınavı girme hakkı kazanır).	Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak
12.01.2019 (05.02.2021'e kadar 25 Ay)	Yazılı Sınav (%80) +Sözlü Sınav (%20) yapılmış (2019 yılı atamasında mülakat notu yazılı sınavın aynısı olarak verilmiştir.	

Yönetmelikte 12/01/2019 tarihinde yapılan değişiklikle yazılı sınavın oranı %80'e çıkarılırken sözlü sınavın oranı %20'ye indirilmiştir. Ayrıca ilerleyen dönemde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sözlü sınav puanının yazılı sınavlar ile aynı puan olarak verileceği açıklanmış ve 2019 yılı atamasında uygulama bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama sonrası sözlü sınavın yönetici seçmede bir fonksiyonu kalmamış sadece formalite olarak uygulanmaya devam etmiştir. Yeniden görevlendirmelerde ise yönetici değerlendirme formu kullanılacaktır. Yeniden kendi kurumlarına görevlendirmek isteyenlere fazladan dört puan verilecektir. Yönetmelikte aynı eğitim kurumunda sekiz yıldan fazla görev yapılamama uygulaması önceki yönetmeliklerdeki gibi devam etmiştir. Daha önceki yönetmeliğe göre yönetici olamayan sözleşmeli öğretmenler bu yönetmelikle birlikte yönetici olarak görevlendirilebileceklerdir (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği, 2018)

4.11. 05/02/2021 Tarihli Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği

05.02.2021 tarihli yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliği sonrası kullanılan yönetici atama usulleri ve yönetici olmak için aranan ön şartlar özet olarak tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. 05.02.2021 Tarihli Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yönetici Olarak Atanmak için Gereken Asgari Süreler	
			Müdür Yardımcılığı	Okul Müdürlüğü
	Müdür	Md. Yrd.		
5.02.2021 (Yürürlükte)	Yazılı Sınav (%50) + Değerlendirme Formu (%30) + Sözlü Sınav (%20)		Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak;2 Yıllık Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard, Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet. Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak

329

Yeni yönetmelikte göze çarpan en dikkat çekici değişiklik olarak yönetici olarak görevlendirmede aranacak genel şartlar arasına "eğitim yönetimi sertifikasına sahip olmak" maddesinin eklenmesi ifade edilebilir. Bu maddeyle birlikte ilk defa yönetici olarak görevlendirileceklerin ilgili genel müdürlükçe düzenlenecek "Eğitim Yönetimi Sertifika Programını" başarıyla tamamlayarak "Eğitim Yönetimi Sertifikasına" sahip olmaları gerekmektedir. Yönetmelikte sertifikanın geçerlilik süresi sekiz yıl olarak belirlenmiştir. Yeni yönetmelikte atamaya esas yerleştirme puanı; EKYS sınavının %50, sözlü sınavın %20 ve yeniden görevlendirmelerde kullanılacak Ek-1 ile ilk defa görevlendirmelerde kullanılan Ek-2 değerlendirme formlarının %30 oranında etkisiyle oluşmaktadır. Değerlendirme formlarında "Eğitimler, Hizmet Süresi, Akademik ve Mesleki Deneyim, Kurum Geliştirme Deneyimi, Okul Geliştirme Deneyimi, Ödüller ve Cezalar" olmak üzere yedi ana başlık altında Ek-1 formunda 51, Ek-2 formunda 49 ölçüt değerlendirme puanının oluşmasına etki etmektedir. Yönetmelikte Ek-1 ve Ek-2 formlarını değerlendirmek üzere il değerlendirme komisyonuna ülke genelinde en fazla üyeye sahip dört sendikandan birer temsilcisinin yer alacağı maddesi eklenmiştir. Önceki yönetmelikle kaldırılan müdür

Mehmet Fatih Gülmez-Engin Aslanargun/ 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi

başyardımcılığı kadrosu yeniden ihdas edilmiştir. Yazılı sınav konu dağılımında ise daha önce %35 olan genel kültür %20'ye indirilirken, %10 olan mevzuat %20'ye ve %5 olan değerler eğitimi %10'a çıkarılmıştır. Daha önceleri belirli alan öğretmenlerinin kendi alanları ile ilişkilendirilen okul türlerini tercih etmeleri durumunda artı beş puana verilmesi uygulaması yerine bu okul türlerine sadece ilgili öğretmenlerin atanabileceği hükmü getirilmiştir.

2000 yılından sonra yönetici atama yönetmeliklerinde yapılan değişikliklerin tek bir şekilde görselleştirilerek karşılaştırılmaları tablo 10'da aşağıda verilmiştir.

Tablo 10. 2004-2021 yönetici atama yöneliklerinin genel görünümü

Yönetici Atama Yönetmelik Tarihi (Yürürlük Süresi)	Yönetici Atama Usulü		Okul ve Kurum Türlerine Göre Yöneticilikler			
	Müdür	Md. Yrd.	Birinci Kademe Müdür Yardımcılığı	İkinci Kademe, C Tipi Md. / Md. Başyard.	Üçüncü Kademe B Tipi Md.	Dördüncü Kademe A Tipi Md.
11.01.2004 (39 ay)	Md. Yrd. Sınavı		1 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	5 Yıllık Md. Yrd. Olmak
2.12.2004				Düzyer Belirleme Sınavı + Belirli Yıl Md. Yrd. Yapmış Olmak		
4.03.2006	Müdürlük ve Md. Yrd. Sınavı					
13.04.2007 (12 ay)	İl-İlçe MEM Uygun Görüşü					5 Yıllık Md. Yrd. Olmak
24.04.2008 (16 ay)	Değerlendirme Formu		3 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	330 3 Yıllık Md. Yrd. Olmak
8.08.2008						
15.10.2008						
13.08.2009 (42 ay)	Yazılı Sınavı + Değerlendirme Formu		3 Yıllık Öğrt. Olmak	1 Yıllık Md. Yrd. Olmak	2 Yıllık Md. Yrd. Olmak	330 3 Yıllık Md. Yrd. Olmak
29.08.2009						
10.09.2009						
15.05.2010						
9.10.2010						
9.08.2011						
21.07.2012						
28.02.2013 (6 ay)	Yazılı Sınav (%50) + Sözlü Sınav (%30) + Değerlendirme Formu (%20)			5 Yıllık Öğretmen Olmak (Her kurum için puan üstünlüğüne göre 3 aday valiliğe sunulur, uygun görülen vali tarafından atanır)		
4.08.2013 (10 ay)	Md. İçin Yazılı + Sözlü Sınav + Değ. Formu	Md. Yrd. İçin Yazılı Sınav + Değ. Formu	2 Yıllık Asıl Öğretmen Olmak	1 Yıllık Md., Md. Başyard. yada Md. Yetkili Öğretmenlik Yapmış Olmak		
10.06.2014 (16 ay)	Sözlü Sınav + Değerlendirme Formu	Kurum Md.nün İnhası İle	Md. Md. Başyard. Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak; 4 Yıllık Asıl Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; 2 Yıl Md. Başyard.; 3 Yıl Kurucu Md.; 3 Yıl Md. Yrd.; 3 Yıl Md. Yet. Öğrt.; 8 Yıllık Asıl Öğrt.		
6.10.2015 (18 ay)		Yazılı Sınav				
27.01.2016		Yazılı Sınav (görev süresi dolan Md. Yrd. ve Md. Başyard. Kurum Md. İnhası ile yeniden atanır)		Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; 2 Yıl Md. Başyard.; 3 Yıl Kurucu Md.; 3 Yıl Md. Yrd.; 3 Yıl Md. Yet. Öğrt.; 8 Yıllık Asıl Öğrt. (Yeterli sayıda aday bulunamazsa süreler 1 er yıl düşürülür)		
22.04.2017 (14 ay)	Sözlü Sınav + Değerlendirme Formu		Md. Md. Başyard. Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak; 4 Yıllık	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard. Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet. Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak		

Mehmet Fatih Gülmez-Engin Aslanargun/ 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme
Ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi

		Öğretmen Olmak (aday bulunmazsa 2 yıl)	
21.06.2018 (2 yıl 8 Ay)	Yazılı Sınav (%60) + Sözlü Sınav (%40) (Yazılı sınavda başarılı olanlardan boş kadro sayısının 3 katı aday sözlü sınava girme hakkı kazanır).	Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak;2 Yıllık Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard, Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet. Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak
12.01.2019	Yazılı Sınav (%80) + Sözlü Sınav (%20) yapılmış (2019 yılı atamasında mülakat notu yazılı sınavın aynısı olarak verilmiştir).		
9.02.2019			
5.02.2021 (Yürürlükte)	Yazılı Sınav (%50) + Değerlendirme Formu (%30) + Sözlü Sınav (%20)	Md. Md. Başyard., Md. Yet. Öğrt Yapmış Olmak;2 Yıllık Öğretmen Olmak	Müdür Olarak Görev Yapmış Olmak; Md. Başyard, Kurucu Md., Md. Yrd., Md. Yet. Öğrt.den birinde 1 yıl görev yapmış olmak

2004-2018 Yönetici Atama Yöneliklerinin Genel Görünümü incelendiğinde 2000'li yıllarda yönetici atama yönetmeliklerinde yaşanan bazı önemli değişiklikler şöyle ifade edilebilir. 11/01/2004 tarihli yönetmelikten 28/02/2013 tarihli yönetmeliğe kadar olan dönemde okular A, B, C tipi olmak üzere üçe ve yöneticilikler de dört kademeye ayrılmakta ve farklı kademelerdeki okul yöneticilikleri için farklı şartlar aranmaktadır. 2013 yılında çıkartılan yönetmelikte bu uygulama terk edilerek tüm eğitim kurumlarına müdür olabilmek için belirtilen ortak şartları sağlamak gerekliliği aranmaya başlanmıştır. Yıllar içerisinde müdür yardımcılığı için gerekli asgari süre 1 ile 4 yıl arasında çeşitli değerler olarak çok kez değişmiştir.

331

Bu süre zarfında yaşanan bir başka önemli değişiklik de yöneticiliğe atama usulünderdir. 2004 yılı yönetmeliğinde sadece müdür yardımcılığı için sınav var iken 2006 yıllarında çıkarılan yönetmelikte okul müdürlüğü için de sınav uygulaması getirilmiştir. 2007 yılına gelindiğinde seçme sınavı kaldırılarak il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin uygun görüşü ile yönetici atama usulüne geçilmiştir. 2008 yılında ise yeniden değişikliğe gidilerek yönetici değerlendirme formu ile yönetici seçimi yapılması kararlaştırılmıştır. 2009 yılında yazılı sınav ve değerlendirme formunun beraber uygulanması yoluna gidilmiştir. 2013 yılında yönetmelikteki ilgili bölüm yeniden değiştirilerek yönetici atamada kullanılacak puanın; yazılı sınav, sözlü sınav ve değerlendirme formu üzerinden belirlenen ağırlıklarda etki etmesiyle oluşturulması öngörülmüştür. Çok geçmeden bir kez daha değişiklik yapılarak müdür yardımcılığı için yazılı sınav ve değerlendirme formu, müdürlük için ise sözlü sınav ve değerlendirme formunun kullanılmasına geçilmiştir. 2014 yılında ise müdür yardımcıları kurum müdürünün inhası, kurum müdürleri de sözlü sınavla yöneticiliğe atanmışlardır. 2017 yılında yeniden hem müdürlük hem de müdür yardımcılığı için ortak bir yöntem uygulanmaya başlanarak, sözlü sınav ve değerlendirme formu ile yönetici atamasına geri dönmüştür. 2018 yılına gelindiğinde müdürlük ve müdür yardımcılığı için hem yazılı hem de sözlü sınavın birlikte uygulandığı bir seçme usulü belirlenmiştir. 2021 yılı yönetmeliğinde ise yazılı sınav, sözlü sınav ve yönetici değerlendirme formunun birlikte yer aldığı, Türkiye tarihi boyunca eğitim kurumlarına yönetici seçmede kullanılan yöntemlerin her birinin birlikte yer aldığı bir modele dönüldüğü görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Son yıllarda eğitime dair en çok konuşulan ve eleştiri alan konuların başında eğitim sistemi içerisinde yer alan alt sistem ve uygulamalarda meydana gelen değişiklikler yer almaktadır. Değişimin sık gerçekleştiği alanların başında şüphesiz eğitim kurumlarına yönetici seçmede kullanılan yöntemlere de

yer verilebilir. Son 18 yıllık zaman diliminde ilki 2003 yılı olmak üzere, 2021 yılına kadar 11 yeni yönetici atama ve görevlendirme yönetmeliği yayımlanmıştır. Yönetmeliklerin bazılarında birden fazla olmak üzere, toplam 14 kez de değişikliğe gidilmiştir. Geçmişte çıkarılan yönetmeliklere sendikalar tarafından davalar açılmış, mahkemeler yönetmeliklerde yer alan bazı maddelerin yürütmesinin durdurulmasına ya da iptaline hükmetmiştir. Birçok yönetmelik uygulanan yöntemlerin işe yararlığı görülemeden değişmiştir. Hatta hiç uygulanmadan yürürlükten kaldırılan, 04.08.2013 tarihli yönetmelik gibi yönetmelikler de bulunmaktadır. Her bir yıla birden fazla yönetici atama ve görevlendirme yönetmeliği düşmektedir. Bu sıklıkta meydana gelen değişiklikler, kurumlara yönetici atanmasında aksaklıklara neden olmuş, bu da eğitim-öğretimde çok önemli bir yer teşkil eden istikrarın elde edilebilmesinin önüne geçmiştir. Yönetmeliklerde eğitim kurumu yöneticisi seçiminde; yönetici değerlendirme formu, yazılı sınav ve sözlü mülakatın yöntem olarak kullanıldığı görülmektedir. Yönetmeliklerde yapılan değişikliklerin, atamada kullanılan yöntemlerden birinin başrol oynaması veya atama puanı üzerindeki ağırlıklarının değiştirilmesi şeklinde olduğu görülmektedir. Bu yönüyle çıkarılan yönetmelikler, bunca değişikliğe rağmen birbirinin tekrarıdır.

Yönetici seçme ve atama yönetmeliklerinde son yapılan değişiklik olan 2021 yılı eğitim kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliği, taslağının kamuoyu ile paylaşılmasından ve birçok sendika, STK'dan görüşler alınmasından altı ay sonra yürürlüğe konulmasına rağmen beklenenlere cevap niteliği taşımamaktadır. Yönetmeliğin yayımlandığı ilk günden itibaren birçok sendika ve ilgili STK ile akademik camiadan eleştiriler ortaya konulmuştur. Bu eleştirilerin yanında sendikalar yönetmeliğin yürürlüğünün durdurulması ve iptali istemiyle konuyu yargıya taşımışlardır. İlgili yönetmelikte eleştirilen ve dava konusu edilen maddeler arasında; eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim mezunlarının “Eğitim Yönetimi Sertifikası” alma gerekliliğinden muaf tutulmaması, sözlü sınavın varlığını koruması, yazılı sınavın etkisinin düşürülmesi, belirli okul türlerine sadece belirli alan öğretmenlerinin atanabilme şartı, değerlendirme formunda yer alan bazı maddelerin çalışılan coğrafya, okul türü, ulaşım vb. imkanlar nedeniyle tüm adayların erişimine açık olmaması, sertifikanın sekiz yıl süre ile geçerli olması, ödül sürelerinde son dört yılın baz alınması, sertifika uygulamasının üniversiteler dışarıda bırakılarak öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğünce düzenlenmesi, yönetmelikle üst mevzuat arasında uyumsuzluk durumu sebebiyle hukuka aykırılığın ortaya çıkması yer almaktadır (Eğitim- Bir- Sen, 2021; Eğitim İş, 2021; Eğitim Sen, 2021; Öncü Yöneticiler Derneği, 2021; Türk Eğitim Sen, 2021)

Yirmi yıllık süreçte her bir yıla birden fazla sayıda değişiklik düşmesi Millî Eğitim Bakanlığının bu konu üzerine uzun vadeli bir bakış açısının olmadığını göstermekte, yapılan değişikliklerin mahkeme kararları üzerine geçici çözümler üretmek için çıkarıldığı görülmektedir. 2000 yılından sonra birçok farklı yönetici atama modeli denenmesine rağmen hâlâ bakanlığın genel kabule uygun bir atama modeli bulunmamaktadır. Ayrıca yönetici atama yönetmeliklerinin üst mevzuatla çelişmesi, değerlendirme ölçütlerinde bazı problemler alanların varlığı gibi durumlar sebebiyle konunun sürekli yargıya muhatap olduğu, yargı süreciyle birlikte kimi dönemlerde yönetici seçim ve atama işlemlerinde gecikme ve aksamaların meydana geldiği görülmektedir (Aslanargun, 2012). Son çıkarılan yönetmeliğe ilişkin yapılan itiraz ve değerlendirmeler de benzer süreçlerin yaşanmaya devam edeceğini izlenimini oluşturmaktadır.

Türkiye’de eğitim kurumu yöneticiliğinin profesyonel bir meslek olarak görülmemesi sebebiyle bu alana atanacak ya da görevlendirilecek kişilerin özel bir programla yetiştirilmesine gerek duyulmamıştır (Demirtaş, 2008). Meslekleşme sorunu sebebiyle eğitim kurumu yöneticisinin sahip olması gereken nitelikler ve yeterliliklere ilişkin standartlar ortaya konulamamış, hizmet öncesi yetiştirme uygulamaları da olgunlaşmamıştır. Karip ve Köksal (1999) geliştirmekte olan ülkelerde eğitim kurumu yöneticiliğine yönelik hizmet öncesi eğitim programlarına genellikle rastlanmadığını

belirtmektedir. Bursalıoğlu (2019) ise eğitim kurumu yöneticilerinin sorumluluklarını hakıyla yerine getirebilmeleri için yöneticilik eğitimi almalarının bir zorunluluk olduğunu ifade etmektedir.

Çıkarılan yönetmelikler incelendiğinde; lisansüstü eğitim gören yönetici adaylarına yönetici değerlendirme formu üzerinden verilen sembolik ek puanlar dışında, lisansüstü eğitime yeterince önem verilmediği anlaşılmaktadır. Türkiye’de öğretmenlerin yüksek lisans mezunu olma oranı %9 iken aynı oran eğitim kurumu yöneticilerinde %17 seviyelerindedir. Yönetici olmada ciddi bir avantaj sağlamasına rağmen, yaklaşık her altı yöneticiden birinin yüksek lisans mezunu olması dikkat çekmektedir. Ancak ABD, Japonya ve İngiltere gibi ülkelerde yüksek lisans mezunu olmanın eğitim kurumu yöneticiliğinin ön şartı olduğu (Eğitim-Bir-Sen, 2019) düşünülürse Türkiye’deki durumun yetersizliği daha iyi görülmektedir. Bu zaviyeden bakıldığında 2018 yılında yayımlanan 2023 Eğitim Vizyonunda konuya ilişkin öğretmen ve idarecilerin yüksek lisans mezunu yapılması hedefi yerindedir. Bu hedefin, eğitim kurumu yöneticiliğinin uzmanlık gerektiren bir meslek olduğunu vurgulayan bir şekilde, öğretmenlik meslek kanununa ve yönetici atama yönetmeliklerine yansması tutarlı bir adım olacaktır.

Türkiye’de eğitim kurumu yöneticilerinin seçilmesi kadar, seçilme sonrası statü, görev, sorumluluk ve ekonomik durumları gibi konular da çeşitli sorunlar barındırmaktadır. Türkiye’de eğitim kurumu yöneticileri aşırı merkeziyetçi yapı sebebiyle özgün ve özgür kararlar verememektedir. 2017 yılında yapılan ve OECD ülkelerinde yetkilerin dağılımını tespit eden bir araştırmaya göre; Türkiye’de kararların sadece %8’i okul ve yerel düzeylerinde alınabilirken; OECD ülkelerinde ise kararların %47’si okul ve yerel düzeylerinde alınabildiği belirtilmektedir (Eğitim-Bir-Sen, 2019). Böylece eğitim kurumu yöneticisinin niteliğinin üretilen eğitim hizmetinin kalitesine etkisi de fark edilememektedir. Başarılı ya da başarısız yönetici ayırımında temel faktörün mevzuata uygun iş görmenin ve yukarıdan gelen emirleri aynen uygulamanın olduğu söylenebilir. Ayrıca yönetici atama yönetmeliklerinin sadece yöneticilerin seçilmesi üzerine yoğunlaştığı görülmekte, seçme işlemi sonrasında eğitim kurumu yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik bir sürecin eksikliği dikkat çekmektedir. Eğitim kurumu yöneticisi yetiştirmeye yönelik teorik ve pratik eğitimlerin yer aldığı bir süreç yerine, çoğu zaman hem eğitimi gerçekleştirecekler hem de katılımcılar tarafından, yapılması gereken angarya bir iş olarak görülmekten öteye geçemeyen ve gerçek hayatta kullanıma uygun olmayan, işlevselliği zayıf hizmetiçi eğitim faaliyetlerine başvurulduğu görülmektedir.

Eğitim kurumu yöneticiliği alanındaki bir başka problemler alan da eğitim kurumu yöneticisinden mevzuatta beklenen görev ve sorumluluklar ile başarı kriterlerinin muğlaklığı konusudur. Eğitim kurumu yöneticiliği belirli standartları olmayan, performans ölçümü yapılmayan bir süreç olarak görünmektedir. Eğitim kurumu yöneticisinde olması gereken meziyetlere ve sorumluluklarına her geçen gün yenileri eklenirken eğitim kurumu yöneticiliği yetki, kazanım ve itibar anlamında daha iyi bir noktaya getirilmemektedir. Yönetici atama dönemlerinde ilan edilen boş kontenjan ve bu kontenjanlar için başvuran adaylardan sınav barajını geçenlerin sayısı birçok ilde tüm ihtiyacı kapsayacak durumda değildir. Nitekim atama dönemi sonunda milli eğitim müdürlüklerinin yayımladığı listeler inceleneceğinde birçok kadronun boş kaldığı görülecektir. Bu durum eğitim kurumu yöneticiliğinin birçok öğretmen için cezbedici bir konumda olmadığını göstermektedir. Öğretmenler için cezbedici bir konumda bulunmayan bir pozisyon için daha çok beklenti ortaya koyarak daha fazla nitelik beklemek, tek başına bu çağda okulların ihtiyaç duyduğu nitelikteki yöneticileri sağlamayacaktır.

Kayıkcı (2001) özellikle maddi kaynakların kıt olduğu ülkelerde eğitim kurumu yöneticisi yetiştirmenin önemini vurgulayarak eğitim kurumu yöneticisi yetiştirilmesi ve eğitim kurumu yöneticiliğinin profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesinin önemini ifade etmektedir. Bu doğrultuda eğitim kurumu yöneticiliğinin sadece seçilmesi boyutuna odaklanmak yerine sistem perspektifinden konuya

daha bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmak gerekmektedir. Eğitim kurumu yöneticilerinin belirli bir yıl öğretmenlik yapanlar içerisinde seçilerek, eğitim kurumu yöneticiliği alanında lisansüstü eğitim, uygulama ve teoriyi bir arada içeren hizmet öncesi ve seçilme sonrası yetiştirme eğitimi ile yöneticilik süresi boyunca işlevsel hizmet içi eğitimlerle desteklenen, belirlenen standartlara göre yöneticilik süresince performans ölçümleri yapılan ve uzmanlık gerektiren bir alan olarak kurumsallaşmış, özlük yönünden cezbedici bir konumda olacak eğitim kurumu yöneticiliği sistemi yönünde adımların atılması gerekmektedir. Bu yönde atılacak adımlar eğitim kurumu yöneticilerinin gücünü artırarak, güven duygusu oluşmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca eğitim kurumu yöneticiliğinin statüsünün yükseltilerek bu alanın cazipleşmesi sağlanacaktır. Çalışmanın giriş kısmında değinildiği üzere, geçmişte alınan şura kararlarına hem de geleceğe yönelik ifade edilen 2023 vizyon belgesine bakıldığında eğitim kurumu yöneticiliği alanında günümüzde hâlâ devam eden problemlerin de bu problemlerin çözümünde izlenmesi gereken adımların da bilindiği görülmektedir. Ancak alınan şura kararlarının ya gecikmeli olarak uygulandığı ya da hiç uygulanmadığı, 2023 yılına yaklaşılırken vizyon belgesi hedeflerinin gerçekleştirilmesinde ağır kaldığı görülmektedir. Bu sebeple eğitim kurumu yöneticilerinin taşıması gereken nitelikler, seçilme usulleri ve yetiştirilmelerinde yaşanan sorunlar günümüze kadar birikerek devam etmiştir. Hem şura kararları arasında yer alarak çözüme yönelik güncelliğini koruyan uygulamaların hem de 2023 Eğitim Vizyonunda ifade edilen adımların hızlı bir şekilde hayata geçirilmelidir. Eğitim kurumlarına yönetici seçilmesi konusunda uzun yıllardır süre gelen problemlerin bir an önce çözüme kavuşturulmasına yönelik liyakat temelli ve objektif süreçlerin izlendiği, uzun vadeli bir bakış açısıyla, eğitimin tüm paydaşlarını tatmin edecek, en önemlisi de ülkenin şartlarının gözetildiği, Türkiye'ye özgü bir yönetici seçme, atama ve yetiştirme sisteminin kurgulanarak hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Açıkalın, A. (1998). Toplumsal, kurumsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Altheide, D. (2000). Tracking discourse and qualitative document analysis, *Poetics*, (27), 287-299
- Aslanargun, E. (2011). Türkiye'de okul yönetimi ve atama yönetmelikleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(4), Article Number: 1Co466
- Aslanargun, E. (2012). Okul müdürlerinin atanmaları sürecinde idari yargı kararları ve öne çıkan değerler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(3), 347-376.
- Aslanargun, E. (2015). Teachers expectations and school administration keys of better communication in schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 15(60), 17-34., Doi: 10.14689/ejer.2015.60.2
- Babaoğlu, E., Nalbant, A. ve Çelik, E. (2017). Okul başarısına okul yöneticisinin etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 93-109.
- Balcı, A. (2011). Etkili okul ve okul geliştirme: Kuram, uygulama ve araştırma. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 75-93.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method, *Qualitative Research Journal*, 9 (2), p. 27-40.

- Bursalıoğlu, Z. (1981). Eğitim yöneticisinin yeterlikleri, ilköğretim okulu müdürlerinin yeterliklerine ilişkin bir araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 93.
- Bursalıoğlu, Z. (2019). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, A. (2019). Türk eğitim sisteminde yönetici atama yönetmeliği ve liyakat sistemine eğitim yöneticilerinin bakış açıları: Bir durum çalışması. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi
- Eğitim-Bir-Sen. (2016). Eğitime bakış 2016 izleme ve değerlendirme raporu. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Yayınları:68.
- Eğitim-Bir-Sen. (2019). Eğitim kurumu yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Yayınları.
- Gür, B. Çelik Z. Bozgeyikli, H. ve Yurdakul, S. (2018). Eğitime bakış izleme ve değerlendirme raporu, Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi, Ankara,
- Karataş, İ. H. ve Karayaman, S. (2020). Okul yöneticisi yetiştirme programı (OYYP): Bir yöntem ve içerik önerisi. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.
- Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 5(18), 193-207.
- Korkmaz, M. (2005). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi: sorunlar çözümler ve öneriler. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(3), 237-252.
- Kayıkçı, K. (2001). Yönetici yetiştirme sorunu. Milli Eğitim Dergisi, 150(28-32).
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmelik (2004, 11 Ocak). Resmi Gazete (Sayı: Alış tarihi: 18.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/40.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama yönetmeliği (2007, 13 Nisan). Resmi Gazete (Sayı:26492). Alış tarihi: 18.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/551.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticileri yönetmeliği (2008, 24 Nisan). Resmi Gazete (Sayı: 26856) Alış tarihi: 18.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/712.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmelik (2009, 13 Ağustos), Resmi Gazete (Sayı:27318). Alış tarihi:21.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/834.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmelik (2010, 9 Ekim). Resmî Gazete (Sayı: 27724).
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirme yönetmeliği (2013, 28 Şubat). Resmi Gazete (Sayı:28573). Alış tarihi: 21.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1633.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticileri atama ve yer değiştirme yönetmeliği, Alış tarihi (2013, 4 Ağustos). Resmi Gazete (Sayı:28728). Alış tarihi: 21.01.2021,. Erişim adresi <http://www.resmigazete.gov.tr/main.asp?home=>

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumları yöneticilerinin görevlendirmelerine ilişkin yönetmelik (2014, 10 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:29034). Alış tarihi: 21.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1773.pdf>

Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticilerinin görevlendirilmelerine dair yönetmelik (2015, 6 Ekim). Resmi Gazete (Sayı:29494). Alış tarihi: 21.01.2021. Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1764.pdf>

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği (2017, 22 Nisan). Resmi Gazete (Sayı:30046). Alış tarihi:22.01.2021, . Erişim adresi <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1839.pdf>

Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği (2018, 21 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:30455). Alış tarihi: 22.01.2021, Erişim adresi <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/06/20180621-8.htm>

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliği (2021,5 Şubat). Resmi Gazete (Sayı:31386). Alış tarihi: 07.02.2021. Erişim adresi [https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?](https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5) MevzuatNo=38297
&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

MEB 2023 Vizyon Belgesi. (2018). 2023 eğitim vizyonu. Alış Tarihi: 10.01.2021, Erişim adresi https://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf

O'Leary, Z. (2014). The essential guide to doing your research project (2nd ed.).Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.

Ramalho, R, Adams, P, Huggard, P. ve Hoare, K. (2015). Literature review and constructivist grounded theory methodology [24 paragraphs]. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research, 16(3), Art. 19, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs1503199>.

Selvi, L., Çakırcı, R., Sevin, M., Kolukisa, Ş., Yayla, H. Y. ve Ölçüm, A. (2019). Eğitim kurumu yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi: tespitler ve bir model önerisi. Ankara: Semih Ofset.

Şahin, A. E. (2009). Türkiye de ilköğretim okulu müdürlüğünün bir meslek olarak mevcut durumu: Bir delphi çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(26), 125-136.

Talim Terbiye Kurulu - Şura Kararları (t.y.) Alış tarihi 01.02.2021. Erişim adresi <http://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari/dosya/12>

Taş A, ve Önder. E. (2010). 2004 yılı ve sonrasında yayımlanan eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliklerin karşılaştırması. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 171-185.

Töremen, F. ve Gözler, A. (2006). Örgütlerde değişime yeni bir bakış: Dinamik okul ve yönetimi. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (13), 138-147.